



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Phiala Reliquiarvm S. Agathae Virginis Et Martyris Dissertatio

Wiltheim, Alexandre

Augustae Trevirorum, 1656

Capvt VII. Quando constructa lipsanothecae Machariacenses? Inscriptio lenticulae non mutata a constructoribus lipsanothecarum, sed ex antiquitate retentae. Commendatio reliquiarum nostrarum S. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10156

Ex quibus utique apparet, fuisse in gente Belreperianâ cultum aliquem præcipuum S. Catharinæ, cuiusque oleum ex monte Sinaj proceres eius familiæ quondam attulisse, prout diuinabamus. Iisdem autem proceribus de viâ Siciliam fortè aliâue loca adeuntibus, facile fuit ibi reliquias nostras S. Agathæ pro auctoritate suâ impetrare, & patriæ inferre.

Atque ut tempora quoque his coniecturis sua accomodemus, scripsit dialogorum libros Cæsarius anno fermè MCCXXII. Eum enim annum libro X. capite XLVIII. *presentem* vocat; & in capite I. supplementi ista verba posuit: *anno gratiæ MCCXXIII. circa Pentecosten contigit, quod dicturus sum.* Redièrè autem ex Palæstina qui olei D. Catharinæ vascula Cæsario alijsque attulèrè, *in instanti*, ut ipse ait, hoc est, nisi fallor, eodè, quo Dialogos condebat, anno.

Quare, cum probabiliter disputauerimus, lenticulam D. Agathæ indidem profectam, vnde diffracta Machariacensis laguncula: cum deinde huius consimilem, & ut ita dicam, sororem geminam esse illam Belreperianam, seruatricem reliquiarum D. Catharinæ, haud minus verè ostenderimus: cum postremo hæ eiusdem D. Catharinæ oleariæ lagunculæ planè sub annum MCCXXII. à Belreperianis toparchis ex Palæstina huc delatæ esse videantur; reliqua est conclusio, ut iisdem latoribus, eodem itinere, eodem tempore lenticula nostra D. Agathæ in has oras peruenerit.

Et temporum quidem alia non leuis accedit nota, quod reliquię lipsanothecarum Machariacensium, vnde phialę nostrę desumptę sunt, suis inuolucris à nobis explicatę, atque apertę, titulos alios internos præferèbant, eo caractere & litterarum forma scriptos, quo circà annum MCCXXII. utebantur.

Supereft nunc, ut de lenticulę titulo differamus.

C A P V T VII.

Quando constructa lipsanoteca Machariacenses? Inscriptio lenticulæ non mutata à constructoribus lipsanothecarum, sed ex antiquitate retenta. Commendatio reliquiarum nostrarum S. Agathæ.

Schedia externa membranacea tam lipsanothecarum, de quibus supra scripsi, quam lenticulæ nostræ modo addita, litteras habent ducentis ab hinc annis exaratas, ut facile est deprehendere ex veterum eius ætatis librorum scripturis. Quæ res demonstrat lipsanothecam, ex quâ lenticula decerpta est, ante totidem annos esse compositam, titulis tamen, ut necesse est, ex antiquitate descriptis & retentis. Quod exinde quoque intelligo, quod *virgo* tantum, & non etiam *martyr* S. Agathæ inscribitur; more scilicet antiquo,

cum

cum moribus nostris *virgo & martyr* appellanda fuisset. Ita passim ephemerides sacræ & martyrologia nostra *Virginem & martyrem S. Agatham* ab hinc seculis duobus aut tribus ferè nuncupant. At secus vetustissimi libri. Martyrologium antiquissimum Maximinianum, quod prisco ritu à Natali Domini exurgit, estque breuissimum, & subinde notis, quæ Tironis nomine circumferuntur, exaratum: *NON. FEB. Passio S. Agathe virginis & ordinatio S. Andreae.* Item: *III. ID. IUL. In Sicilia, ciuitate----- natalis S. Agathe virginis. Namoris.*

Martyrologium, quod pro Romano illo veteri edidit Rosweidus noster; *NON. FEB. S. Agathe virginis apud ciuitatem Catanensium.* Martyrologium aliud Maximinianum, Rhabani creditum: *Apud Siciliam, ciuitate Catanensium, passio S. Agathe virginis.* Ado; *In Sicilia ciuitate Catanensium, passio S. Agathe virginis.* En, vt vbique S. Agatha virgo tantum inscribitur. Quanquam non ipsam solum, verum & alias præterea virgines & martyres, titulo dumtaxat *virginis* antiquitus cohonestari solere, plurimis doceri potest exemplis. Vnde iam habet auctoritatis abunde, quo non tantum vetustatem suam insignem vel maximè declaret, sed etiam quo aduersus imperitiores se tueatur lenticulæ nostræ hic titulus: *De S. Agathæ virginis.* Scriptus enim est antiquissimo more, quo virginibus martyribus, *virginis* tantum vocabulum apponi solebat.

Atque ex his tandem, opinor, intelligis, quanta sit lenticulæ nostræ præstantia, quam summa commendat antiquitas. Antiquitas autem auctoritatem, auctoritas fidem, fides venerationem ei conciliat, vt modica quamuis sit, nec plus sacri pulueris contineat, quam nucis auellanæ putamen caperet, & pauca insuper vitrea, sancto incrustata sanguine fragmenta includat, maximo tamen cultu dignissima sit. Quod perpendens Reuerendissimus D. Otho episcopus Azotensis, Treuironum archiepiscopo suffraganeus, publicam venerationem harum S. Agathæ reliquiarum meo rogatu, vt supra dixi, probauit, secutus eâ in re SS. Patrum grauissima semper de sacris reliquijs, quantumcunque tenuibus & modicis, iudicia. Quo in genere, cum pleni sint libri, locos tres, alterum de sanguine, alterum de puluere, tertium de ossibus martyrum, coronidis vice, apponam. *Martyrum vel sola sanguinis gutta,* inquit D. Gregorius Nazianzenus, oratione I. in Iulianum, *atque exigua passionis signa, idem possunt quod corpora.* D. Paulinus Nolanus, Natali IX. de S. Felice: *Magna & in exiguo sanctorum puluere virtus.*

Walo Lutetiæ Parisiorum episcopus, Romæ os S. Priscæ martyris referens,

Lug-

Lugduni S. Anselmum Cantuariensem episcopum offendit. Ibi tum aderat Eadmerus, actorum S. Anselmi scriptor. Cui cum Walo addixisset tantum de sacro osse, quantum vno conatu posset refringere, cumque minimâ reulsâ particulâ, vt iterum id sibi liceret, summopere peteret, tum Anselmus, *noli*, inquit, *noli*. *Quod habes, sufficiat tibi; quia pro toto auro, quod Constantinopoli ultra citraue habetur, non omitteret domina ipsa, cuius est, quin illud sibi vindicaret in die resurrectionis sanctorum. Quamobrem, si debitam illi reuerentiam exhibueris aque suscipiet, ac si toti corpori eius exhiberes.* Insignem locum gaudeo eodem tempore, quo hæc commentabamur, præclaris quoque suarum reliquiarum estimatoribus, in memoriam venisse. Ceterùm eandem ego mentem esse credo S. Agathæ, quam Anselmus censebat esse S. Priscæ, & has sanguinis sui crustulas ac ossium suorum puluisculos, contrâ omne, quod pretiosum excogitari potest, caros habere. Hęc tanta miseris nobis concredita pignora, repetet olim fortissima virgo, vt impleat maiestatem gloriosi corporis sui. Nos cultum interim suppliciter adhibentes, te, ô bona, & verè Agatha, infimis precibus rogamus, vt intercessione tuâ, quoniam virgo es, casti, quoniam martyr, fortes, quoniam sancta & beata, inculpati & eternum felices vnâ tecum esse mereamur.

*Ad maiorem Dei Sanctæque Agatha virginis &
martyris gloriam.*

Imprimatur.

IOANNES HOLLER OFFICIALIS TREVIRENSIS.

2. AACHENE DISERTATIO.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.